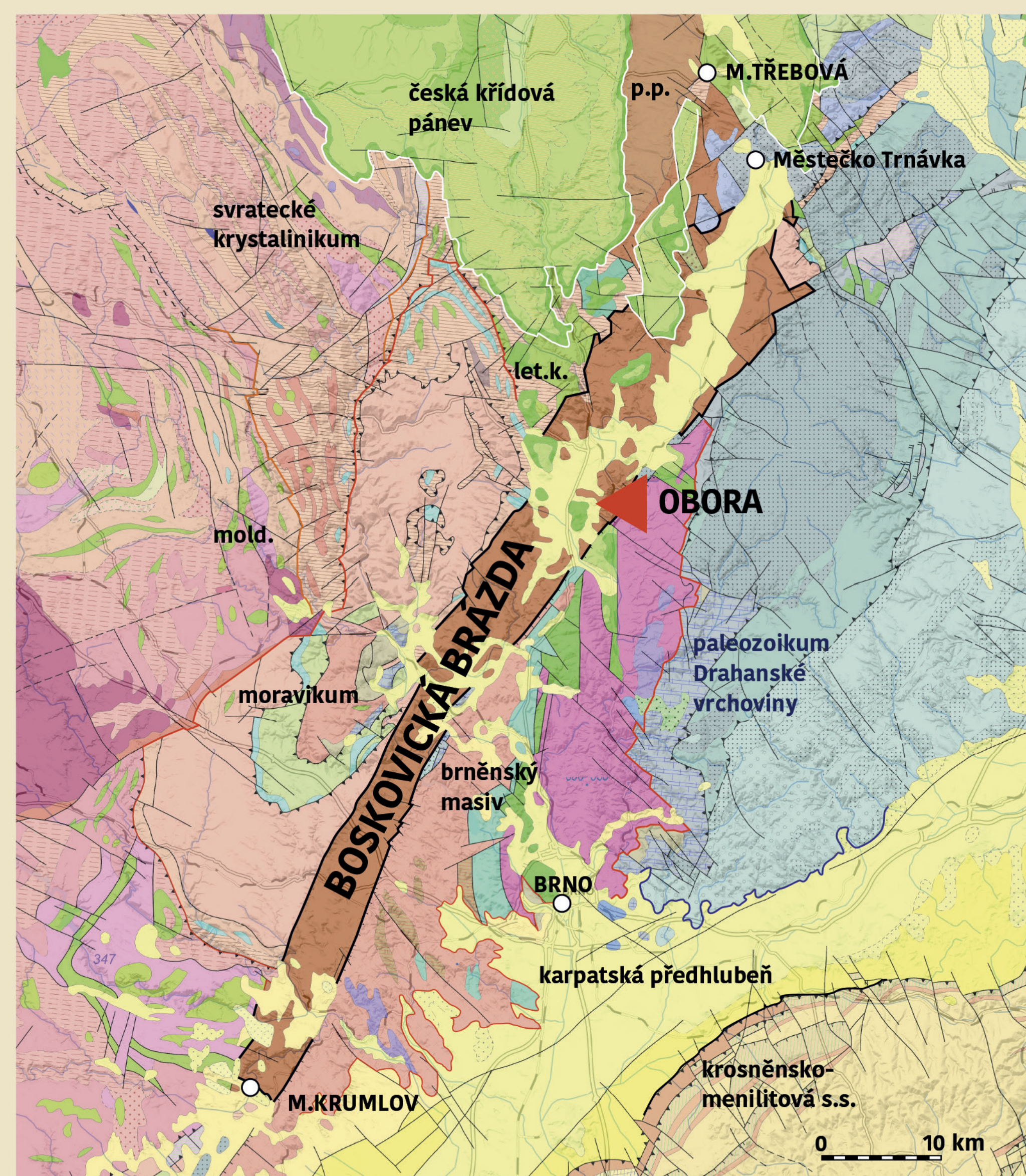

Geologie boskovické brázdy

Boskovická brázda je 2 až 10 km široká struktura, která se táhne v délce 95 km od Městečka Trnávka na jihozápad k Moravskému Krumlovu (Obr. 1). Jedná se o pánev, která byla vnitrohorským údolím, vyplňovaným kontinentálními sedimenty v pozdním karbonu a raném permu. Asymetrická příkopová propadlina vznikla na konci variské orogeneze při gravitačním kolapsu vyvrásněného horstva.

Výplň pánve leží na krystalinických horninách moravika a letovického krystalinika, které s ní hraničí na jejím západním okraji. Z východu je pánev omezena okrajovým zlomem boskovické brázdy, který ji dělí od neoproterozoického brněnského masivu a jeho paleozoického pokryvu (Obr. 1 a 2).

Nejstarší horniny nacházíme v jižní, rosicko-oslavanské části, nejmladší jsou v severní, letovické části. Na západním okraji

▲ OBRÁZEK 1.
Výřez z geologické mapy s vyznačenou polohou boskovické brázdy a geologickými jednotkami v jejím okolí. Zkratky: molda. – moladhubikum; let. k. – letovické krystalinikum, p. p. – poortická pánev, krosněnsko-menilitová s. s. – krosněnsko-menilitová skupina příkrovů. Zdroj upraveného výřezu mapy a její legendy: Geologická mapa 1 : 500 000. In: Geovědní mapa 1 : 500 000 [online]. Praha: Česká geologická služba [cit. 2020-10-04]. www.mapy.geology.cz.

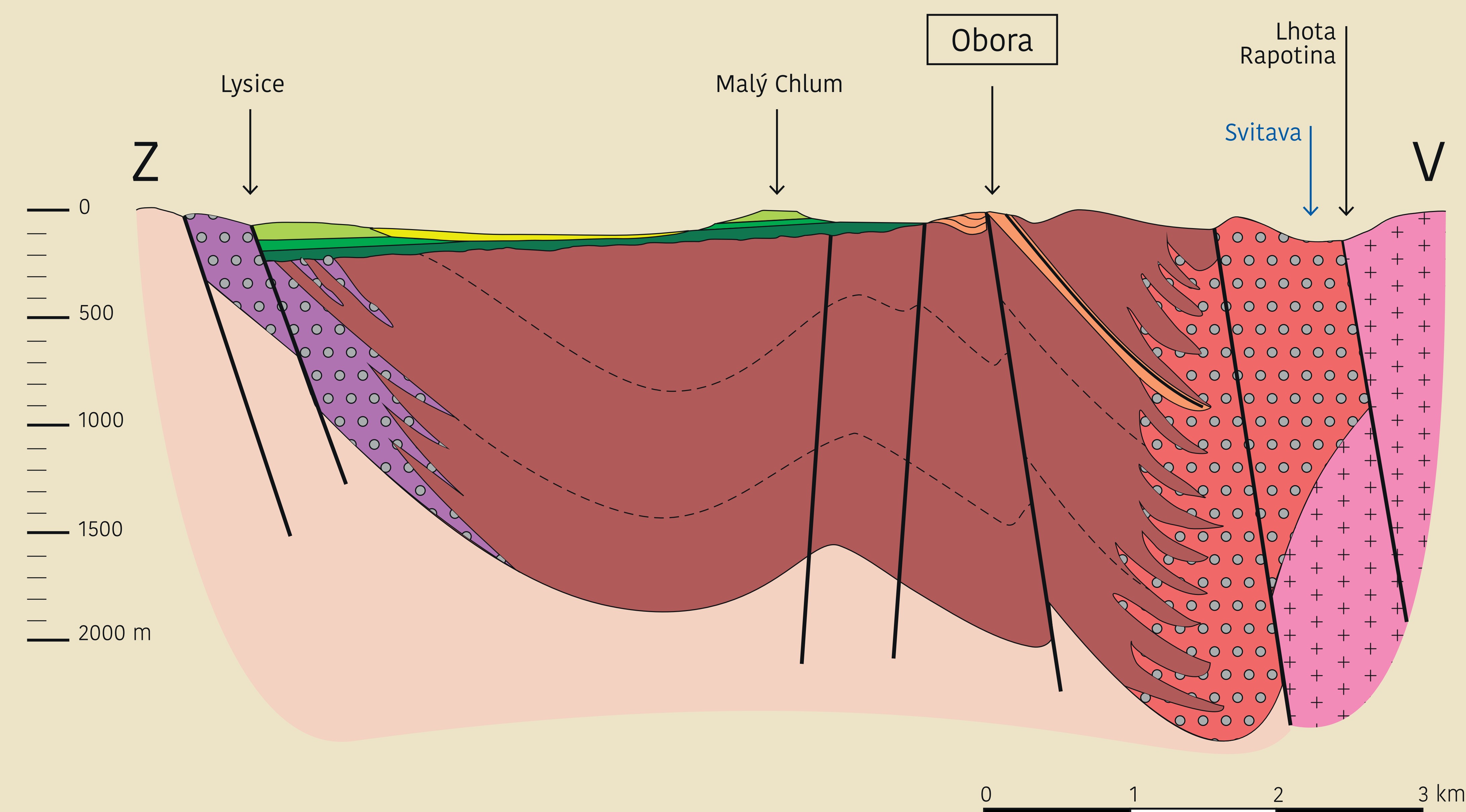
pánve vystupují balínské slepence a na východním okraji slepence rokytenské (Obr. 2 a 3). Vnitřní část pánve tvoří především arkózové pískovce, pískovce, prachovce a kalovce, které se střídají v červených a šedých souborech a jsou rozdělené do čtyř souvrství (Obr. 3). Vzácně se vyskytují tělesa kyselých žilných hornin a vulkanoklastik. V šedých karbonských intervalech rosicko-oslavanské části jsou významné uhelné sloje. V převážně červených permských horninách letovické části se nacházejí četné šedé intervaly s jílovými vápenci (tzv. pelokarbonátové obzory) (Obr. 3). Na lokalitě Obora jsou odkryté šedé a hnědavé jílovce, prachovce a poloha bitumenního vápence, které náležejí bačovským obzorům.

Po ukončení permské sedimentace docházelo k erozi výplně pánve. Zároveň ale zbytky pánve zaklesávaly, díky čemuž se zachovala velká část její výplně dodnes.

S úhlovou diskordancí se na prvohorní horniny boskovické brázdy usadily horniny svrchní křídly. Nejprve sladkovodní pískovce se slojkami uhlí a jílovců, které byly v okolí Obory těženy, později mořské pískovce a slínovce, které tvoří svědecké vrchy Malý a Velký Chlum (Obr. 2).

Další sedimenty leží s úhlovou diskordancí na křídových horninách a náležejí již kenozoiku. Jedná se o mořské neogenní vápnité jíly (tégly) a písky (Obr. 2). Nejmladšími sedimenty jsou pleistocenní spraše a sprašové hlíny, které během glaciálů pokryly značnou část zájmového území.

OBRÁZEK 3. *Litostratigrafické schéma karbonu a permu boskovické brázdy. Upraveno podle Opluštila et al. (2017). Chronostratigrafický sloupec A podle Peška et al. (2001), sloupec B podle Opluštila et al. (2017). Podle Šimůnka a Martínka (2009) a Schneidera a Werneburga (2012) zasahuje nejvyšší letovické souvrství až do stupňů sakmar a artinsk.*

OBRÁZEK 2. ▲
Idealizovaný geologický řez přes boskovickou brázdou, vedený mezi Lhotou Rapotína a Lysicemi. Upraveno podle Jaroše (1962) a Vachtla (1968).

